

[Ефимова Анна Еремеевна](#)
МБОУ «Арылахская школа»
Бала, Верхоянский

Сергей Кондратьев

Вставлено

15.12.2025

Аныгы үйэ ийэтэ*

Сергей Кондратьев

Удалено

15.12.2025

Арбаһыттан тэһииннээх аһыныгас санаалаах Айыы аймаҕа дьахтар киһи түн былыргы иитии -такайыы үөрэбинэн салайтараан оҕотун иитэр-үөрэтэр буоллабына уһулуччу өйдөөх,иитиилээх киһи буола улаатар.

Еврейдэр аан дойдуга улахан өйдөөх норуот быһыытынан биллэллэр. Кинилэр омуктарынан ийэлэринэн ааҕар буолан ити иитии-такайыы үөрэбин илдьэ сылдьар норуот буолар.

Сахаларга да урукку кэмнэ иитии-такайыы чэрчитинэн иитии баара,кэлин симэлийэн барар чинчилээх.

Кыыс оҕону табатык кэргэн тахсан, дьоллоох саха ыалын ийэтэ буолар аналыгар туһаайан иитии кэлин улам уустугуран иһэрэ норуот уустук өрүтэ буолар.

Дьинэ ийэ буолар аналлаах кыыс оҕо кимтэн кииннээбэ,хантан хааннааба улаханлык суолталанар кэмэ баара.

Ааспыт үйэбэ ийэ киһи тиэргэнтэн тэлэһийбэккэ олорон оҕо иитиитинэн ыкса дьарыктаннаба.

Ол түмүгэр саха чулууларынан,өйдөөхтөрүн,күүстээхтэрин ахсаана баһаам этэ буоллаба.

Билигин дьахтар чычаас өйдөбүллэри ырыналыыр, араарар кыаба, дьонно сөп түбэһэ сатааһына,ону-маны кыраны сэнээриитин үөрүйэбэ ханнык баҕарар үлэбэ үрдүктүк сыаналанар буолла.

Ол иһин кини ыал бюджетын толору булар кыахтанна.Онон дьизитигэр бүгэн оҕо иитиитинэн дьарыктанарыгар бириэмэ,сэниэ -күүс тийбэт курдук быһыы-майгы көстүтэлиир.

Биир кэм туруктаах буолуу,аһыныгас санааланыы-бырастыы гыныы,күүскэ мөхпөккө -эппэккэ, сымнаҕас тылынан өйдөтө сатааһын майгытын, тус бэйэ интэриэһин дьонун -сэргэтин туһугар сиэртибэлээһин курдук ылынан, дьахтар киһи бастын хаачыстыбата түбүктээх үлэтиттэн ордон болҕомтоҕо ылыллара мөлтүү быһыытыйда.

Дьахтар аймах бэйэни сайыннарыы,ис-тас быһыыны тупсарыы,ааты -бочуоту ылыы онтон да атын дьарыктарга болҕомтотун уурара, бириэмэтин ыытара биллэ үрдээтэ.

Иитии онкула киһи сайдыытын түһүмэхтэригэр олобууар.

Наука этэринэн кыыс оҕо улаатан Далбар Хотун,Ийэ буола үөрэнэригэр төрөппүтэ дьизэ иһинээби туттуута -хаптыыта кыыска суруллан хаалар буоллабына, уолаттар ийэлэрэ хайдах сыһыаннаһарыгар олобууар,ойох ылыахтаах дьахтарын, ,кини сиэрин -майгытын халыыбын оностор эбит.

4-7 сааһыгар уол Ийэтэ барытыгар бэлэмнэ, атаахтата үөрөппит буоллабына-уола дьахтары атаахтатыахтаах,ыйан-кэрдэн биэриэхтээх киһи курдук көрөр дэнэр.

Ол иһин дьахтар эппитинэн,дьахтар онорбутунан эрэ олорор киһи буола улаатар.

Төрөптүү уол оҕото өйө -санаата эр киһилии ,иннин-кэннин тобулунар хоһуун,
эрдэттэн бэйэтигэр сыал -сорук туруорунар,араас хайысхаҕа таһымнаахтык киирэр
-тахсар кыахтаах Эр киһи буолуон баҕарар.

Билинни үйэҕэ эр дьон ,уол оҕо дьиэҕэ олорорго күһэллэн эрэр түгэннэрэ
көстүтэлээн эрэринэн, Эр киһи хайаан даҕаны ыал аһын- танаһын булара,
хааччыйара ситиһиллиэхтээх.

Оҕо төрөөбүт ийэ тылынан санарар,кэпсэтэр,үлэлиир дьобура дьиэ кэргэн
усулуобуйатыгар сайдар.

Ол мөлтөөбүт кэмигэр агрооскуолалар оҕону сахалыы тыынна иитэр -үөрэтэр
ньымалара, нэһиликтэргэ Айыы балаҕаннара усулуобуйа тэрийэн,ыччакка өбүгэ
үөрэбинэн олохторун салайыналларыгар көмө буолар аналлаахтар.

Аныгы үйэ ирдэбилинэн саха норуота тиэргэн ,аймах,түөлбэ,улуус өрөспүүбүлүкэ
таһымыттан тахсан олохсуйар уонна үлэлиир туруга кэнгээн иһэринэн оҕону сана
ирдэбилгэ сыһыаран иитии -үөрэтии, уустук балаһыанньаҕа сөп түбэхэр өйдөөх
-санаалаах ыал тутулун онорор ийэҕэ,кэргэн киһиэхэ эппиэтинэс үрдээн иһэр курдук.